




ОДБРАНА

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ 32

ДРЖАВНИ И ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Календар државних и војних празника и обележавања значајних историјских догађаја заснива се на *Закону о државним и другим празницима у Републици Србији, Закону о Војсци Србије, одлуци председника Републике и Програму Министарства рада и социјалне политике Републике Србије за обележавање значајних историјских догађаја ослободилачких ратова Србије*, које је надлежно, на државном нивоу, за област традиција. Намеђен је организационим јединицама Министарства одбране и командама, јединицама и установама Војске Србије и има карактер општих смерница, за обележавање државних и војних празника и значајних историјских догађаја.



ДРЖАВНИ ПРАЗНИЦИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Државни празници Републике Србије су: Срећење - Дан државности Републике Србије 15. фебруар; Нова година - 1. и 2. јануар; Празник рада - 1. и 2. мај; Дан победе - 9. мај (радни дан).

У Републици Србији празнују се верски празници: први дан Божића (7. јануар) и ускршњи празници почев од Великог петка закључно са другим даном Ускрса.

У дане државних и верских празника који се празнују у Републици Србији не раде државни и други органи, привредна друштва и други облици организовања за обављање делатности или услуга, осим на Дан победе који се празнује радно.

Државни и други органи, привредна друштва и други облици организовања за обављање делатности или услуга дужни су да, у складу са законом и прописима донесеним на основу закона, обезбеде непрекидно обављање делатности, односно услуга и у дане државних и верских празника, уколико би због прекида обављања делатности, односно услуга, настале штетне последице за грађане и државу.

Привредна друштва и други облици организовања за обављање делатности или услуга чија природа делатности, односно технологија процеса рада захтева непрекидан рад, могу да раде и у дане државних и верских празника.

Ако један од датума када се празнују државни празници Републике Србије падне у недељу, не ради се првог наредног дана.

Запослени имају право да не раде и у дане следећих верских празника и то: православци - на први дан крсне славе; католици и припадници других хришћанских верских заједница - на први дан Божића и у дане ускршњих празника почев од Великог петка закључно са другим даном Ускрса, према њиховом календару; припадници исламске заједнице - на први дан Рамазанског бајрама и први дан Курбан-бајрама; припадници јеврејске заједнице - на први дан Јом Кипура.

Радно се празнују:

Свети Сава - Дан духовности (27. јануар) и Видовдан - спомен на Косовску битку (28. јун).

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

ДАН ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Дан Војске Србије - 15. фебруар - Сретење, представља прекретницу између предмодерне и модерне српске државе. Символизује државотворност Првог српског устанка, а војни успеси су управо водили ка стварању српске војске и државе. У Првом српском устанку јављају се први организовани облици оружане силе будуће српске државе, без обзира на то што имају више милицијски, него војни карактер. Празновање Сретења као Дана Војске Србије обједињује идентитет Војске и државе, јер ово је уједно и Дан државности Републике Србије.

ДАНИ ВИДОВА

Дан Копнене војске - 16. новембар - Почетак једне од најзначајнијих битака у Првом светском рату, Колубарске битке, 1914. године. Носиоци борбених дејстава српске војске у току ове битке биле су једанаест пешадијских и једна коњичка дивизија, подржане са 426 артиљеријских оруђа.

Дан Ваздухопловства и противваздухопловне одбране - 24. децембар - На основу Одлуке српског Војног министарства и Главног генералштаба, војвода Радомир Путник донео је Решење о формирању Ваздухопловне команде са седиштем у Нишу, 1912. године. У састав команде ушли су Аеропланско и Балонско одељење, Водоничка централа и Голубија пошта (сви сегменти тадашњег ваздухопловства). У то време Србије је била једна од 15 земаља у свету која је имала војно ваздухопловство и једна међу првих пет земаља у свету која је током опсаде Скодра 1913. године употребила ваздухоплове у борбеним дејствима.

ДАНИ РОДОВА

Дан авијације - 2. август - Наређењем краља Србије Александра Првог Обреновића, предвиђено је да се у свакој дивизији образују ваздухопловна одељења, а то су биле прве ваздухопловне јединице у српској војсци 1893. године. До 1941. године тај дан је традиционално прослављан као слава свих пилота и летача.

Дан речних јединица - 6. август - На Чукарици код Београда поринут је први српски речни ратни брод „Јадар“, чиме је званично отпочело формирање српске речне флотиле 1915. године.

Дан артиљерије - 14. септембар - Почела је артиљеријска припрема пробоја Солунског фронта, која је трајала до почетка пробоја - 15. септембра у 5.30 часова 1918. године. Близу 2.000 артиљеријских цеви огласило је почетак дугоочекиваног напада савезничких армија на Солунском фронту.

Дан артиљеријско-ракетних јединица за противваздухопловна дејства - 30. септембар - Група немачких авиона бомбардовања је Крагујевац 1915. године. Тада је артиљерац Радомир-Рака Љутовац ватром из топа оборио немачки авион. Било је то прво обарање непријатељског авиона против авионским топом у Србији.

Дан оклопних јединица - 31. октобар - Устанички вод од два тенка први пут је дејствовао у току борбе за ослобађање Краљева 1941. године

Дан инжињерије - 6. новембар - У Кнежевини Србији донет је Закон о измени и допуни Закона о уређивању војске из 1864. године, којим су понтонери и пионири издвојени из артиљерије и образују посебан род - род инжињерије, 1865. године.

Дан јединица за електронска дејства - 11. новембар - У Нишу је формирана прва јединица за радиоизвиђање и противелектронска дејства, 1946. године.

Дан пешадије - 16. новембар - Почела је Колубарска битка 1914. године. Носилац борбених дејстава српске војске у току ове битке су једанаест пешадијских и једна коњичка дивизија, подржане са 426 артиљеријских оруђа.

ДАНИ СЛУЖБИ

Дан геодетске службе - 5. фебруар - Књаз Милан Обреновић донео је одлуку о формирању Генералштаба српске војске, који је у свом саставу имао три одељења, од којих је друго одељење било Географско, намењено за премер Србије за војне потребе, 1876. године.

Дан информатичке службе - 21. фебруар - Формирана је ВИ управа (Наредба ДСНО, пов. бр. 56) 1963. године. Овој управи потчињен је Центар за обраду података (ЦОП), који је 1964. године опремљен првим рачунарским системом УНИВАЦ-1004. Касније су рачунарски центри били следбеници ЦОП како технички, тако и организационо и кадровски. Зато се овај дан везује за почетак увођења рачунарске технике у Војску и разне сегменте пословања.

Дан обавештајне службе - 6. мај - Ступила је на снагу Уредба о Главном ђенералштабу и ђенералштабној струци Краљевине СХС, којом је образовано Обавештајно одељење Главног ђенералштаба и први пут од настанка модерне војске на нашим просторима обавештајна функција издвојена у посебну организациону целину, 1920. године.

Дан правне службе - 10. мај - У Србији је донет Војни судски законик, којим су били уређени организација и поступак војних судова у редовном и ванредном стању, 1864. године. Војни правосудни органи престали су са радом 31. маја 2004. За наведени датум везане су традиције правне службе у Војсци Србије и Министарству одбране. Велики део послова из надлежности бивших војних правосудних органа преузели су војни дисциплински судови.

Дан службе ваздушног осматрања и јављања - 18. јун - Српска Врховна команда издала је Наређење да се о форме сталне осматрачке сигналне станице, ради означишавања правца лета непријатељских авиона, 1915. године. На основу тога само у тадашњој Трећој

армији формирано је више станица на рејонима Дринске, Тимочке и Комбиноване дивизије.

Дан санитетске службе - 30. јул - Указом је постављен први штабни доктор (по садашњој терминологији начелник санитета), што је први званични документ о раду војне санитетске службе, а датира из 1839. године.

Дан кадровске службе - 1. септембар - На основу досадашњег искуства у раду персоналних органа - кадровске службе у Војсци и искуства страних оружаних снага (нпр. Француска) - 1. септембра почиње такозвана „персонална година“. Најважније активности у овој области (јављање на дужност новопроизведених официра и подофицира, упућивање на школовање, анализе кадра...) спроводе се и сумирају до овог датума.

Дан безбедносне службе - 14. септембар - Наређењем врховног команданта оружаних снага ФНРЈ, број 31, формирана је војна полиција у Југословенској народној армији 1955. године. Осим за војну полицију, тај датум везује се и за безбедносну службу.

Дан интендантске службе - 14. септембар - Министар војни ђенералштабни пуковник Јован Петровић издао је наредбу, број 1494, о Главном интендантству и администрацији Врховног штаба 1885. године.

Дан војне полиције - 14. септембар - Наређењем врховног команданта оружаних снага ФНРЈ, број 31, формирана је војна полиција у Југословенској народној армији 1955. године.

Дан техничке службе - 15. септембар - У барутани "Обилићево" код Крушевца започела је производња нитроцелулозног (бездимног) барута, 1891. године, што је омогућило да крагујевачки Завод до 1901. године освоји производњу муниције 7ц57 мм за пушке "маузер" М 1899. Током 1908. године линија за израду пешадијске муниције је обновљена. Захваљујући развоју и осавремењавању војне индустрије, Србија се убрзано припремала за победе у балканским ратовима и Првом светском рату.

Дан саобраћајне службе - 15. септембар - Краљ Петар Први Карађорђевић издао је Указ о формирању саобраћајне службе 1908. године.

Дан службе телекомуникације - 20. септембар - На предлог министра војног престолонаследник Александар Карађорђевић одобрио је



Уредбу о војном телеграфу, на основу које су јединице везе издвојене из састава рода инжењерије, прерасле у јединице ранга батаљон-пук и веза је постала самосталан род војске 1916. године. То што је некада била веза, данас су телекомуникације.

Дан атомско-биолошко-хемијске службе - 28. септембар - На основу Уредбе министра војске и морнарице Краљевине Југославије, у Крушевцу је почело формирање барутанског батаљона у оквиру Завода „Обилићево“ 1932. године. Била је то прва регуларна јединица противхемијске заштите.

Дан ветеринарске службе - 1. новембар - На предлог државног савета, Указом кнеза Александар Карађорђевић, постављен је први начелник ветеринарске службе 1851. године.

Дан метеоролошке и навигацијске службе - 1. новембар - У Петроварадину је основана метеоролошка секција Прве ваздухопловне команде 1923. године. Задатак секције био је да се стара о организацији ваздухопловне метеоролошке службе и попуни људством и опремом.

Дан финансијске службе - 8. новембар - Формирано је Финансијско одељење при Повереништву народне одбране, које је постало руководећи орган финансијске жбе за целу НОВЈ 1944. године. Истовремено, у свим командама формиран су органи финансијске службе. На тај начин је финансијска служба, први пут у организацији војске, правно конституисана као посебна служба.

Дан грађевинске службе - 8. новембар - Међународни дан урбанизма
Република Србија званично је прихватила као Дан урбанизма. Улога урбанизма у војном грађевинарству види се у дефинисању и усклађивању узajамних потреба система одбране. Посебан значај и улогу ова област има у организацији простора унутар војних база, преко дефинисања основних елемената инфраструктуре одбране, са аспекта функције, економије, естетике.

ДАНИ ЈЕДИНИЦА И УСТАНОВА У ВОЈЦИ СРБИЈЕ

Четврта бригада Копнене војске - 31. јануар - Обележава се Дан ослобођења Врања од Турака, а то је и Дан Првог пешадијског пука књаза Милоша великог, који је био смештен у касарни Врање, која и данас носи његово име. Овај пук је постојао више од пет деценија и учествовао у пет ратова. Поред дана ослобођења града, 31. јануар био је и градска слава Врања (Свети Атанасије Велики). Ове празнике обележавали су и припадници Првог пешадијског пука књаза Милоша великог, јер је 31. јануар био пуковска слава. Припадници бивше 78. мтбр, која је ушла у састав Четврте бригаде КоВ, овај дан обележавали су као Дан јединице.

Дан Техничког опитног центра - 22. март - На основу Решења савезног секретара за народну одбрану, Технички опитни центар Копнене војске почео је са извршавањем задатака у области испитивања средстава наоружања и војне опреме 1973. године.

Центар за обуку логистике - 4. мај - Наредбом министра одбране Републике Србије формиран је Центар за обуку логистике 2007. године.

Гарда - 6. мај - Наређењем кнеза Милоша Обреновића формирана је Гвардија 1830. године.

126. центар ваздушног осматрања, јављања и навођења - 18. јун - Српска Врховна команда издала је Наређење да се оформе сталне осматрачке сигналне станице, због означавања правца лета непријатељских авиона, 1915. године. Само у тадашњој Трећој армији формирано је више станица на рејонима Дринске, Тимочке и Комбиноване дивизије. Дан Центра обележава се када и Дан службе ваздушног осматрања и јављања.

Друга бригада Копнене војске - 12. јул - Борбе Петровић Карађорђе, вођа Првог српског устанка, са 6.000 устаника, кнезовима и највиђенијим српским војводама тог времена, извојевао је победу над Турцима, у ослобођењу тадашњег Карановца, а данашњег града Краљева са околином, 1805. године. У историји је овај датум познат као Бој на Карановцу. Потпуна победа и ослобађање Карановца од турске власти извојевана је успешним командовањем, али и преговарачким способностима Карађорђа.

Речна флотила - 6. август - На Чукарици код Београда поринут је први српски речни ратни брод „Јадар“, чиме је званично отпочело формирање српске речне флотиле 1915. године. Дан јединице обележава се исто када и Дан речних јединица.

Мешовита артиљеријска бригада - 14. септембар - На тај датум почела је артиљеријска припрема пробоја Солунског фронта, која је трајала до почетка пробоја - 15. септембра у 5.30 часова, 1918. године. Око 2.000 артиљеријских цеви огласило је почетак дугоочекиваног напада савезничких армија на Солунском фронту. Дан јединице обележава се исто када и Дан артиљерије.

Бригада везе - 20. септембар - На предлог министра војног, престолонаследник Александар Карађорђевић одобрио је Уредбу о војном телеграфу, 1916. године. База наставља традиције јединица везе Врховне команде, односно Генералштаба српске војске, насталих након доношења ове уредбе. Дан бригаде обележава се исто када и Дан службе телекомуникације.

Специјална бригада - 29. септембар - Наредбом министра одбране Републике Србије бригада је формирана 2006. године.

Трећа бригада Копнене војске - 7. октобар - У Првом балканском рату, Други пешадијски пук „Књаз Михаило“, првог позива Моравске дивизије, кренуо је у рат. Овај пук је војевао у Кумановској, Прилепској и Битољској бици. У Другом балканском рату, у Брегалничкој бици, због енергичности, силине и непробојности одбране, од противника добија епитет „гвоздени“. У Првом светском рату учествује у Церској бици, а његовом трећем команданту, пуковнику Миливоју Стојановићу, Станислав Бинички посвећује композицију „Марш на Дрину“. Приликом повлачења српске војске преко Албаније штитио је одступницу и 1916. године учествовао у бици на Горничеву, а 1918. активно учествује у ослобођењу Ниша. Борбени пут води га све до Темешвара. „Гвоздени пук“ је

једна од најчувенијих јединица српске војске, коју је Врховна команда употребљавала у пресудним биткама.

Седми центар за обуку - 7. октобар - Српска војска улази у Лесковац, 1918. године.


Четврти центар за обуку - 15. октобар - Уласком српске војске ослобођено је Ваљево 1918. године.

Пети центар за обуку - 19. октобар - Ослобођен је Зајечар, 1918. године.

Шести центар за обуку - 19. октобар - Српска војска ослобађа Крушевац 1918. године.

Трећи центар за обуку - 1. новембар - Прва српска армија, под командом војводе Петра Бојовића, ослобађа Београд, 1918. године. Била је то круна велике савезничке офанзиве, започете месец и по раније, пробојем Солунског фронта.

Прва бригада Копнене војске - 9. новембар - Јединица српске војске, предвођена мајором Војиславом Бугарским, 1918. године, ушла је у



Нови Сад - центар политичког покрета за отцепљење Срема, Баната, Бачке и Барање од Угарске и њихово присаједињавање Србији, што се и догодило 25. новембра на Великој народној скупштини. Та и друге јединице српске војске, које су запоселе назначену територију, омогућиле су спровођење избора за Скупштину.

Други центар за обуку - 9. новембар - Други пешадијски пук Моравске дивизије улази у Панчево и ослобађа га од аустроугарске окупације, 1918. године.

224. центар за електронска дејства - 11. новембар - У Нишу је формирана прва јединица за радио-извиђање и про-

тивелектронска дејства, 1946. године. Дан Центра обележава се исто када и Дан јединица за електронска дејства.

Први центар за обуку - 13. новембар - Српска војска је ушла у Сомбор 1918. године, а истог дана 2006. године, наредбом министра одбране Републике Србије, формиран је Први центар за обуку.

Центар за обуку Копнене војске - 16. новембар - Почела је Колубарска битка 1914. године. Носилац борбених дејстава српске војске у току ове битке су једанаест пешадијских и једна коњичка дивизија, подржане са 426 артиљеријских оруђа. Дан Центра обележава се исто када и Дан пешадије.

Централна логистичка база - 16. новембар - Формирана је 608. ПоБ, 1992. године, а њене традиције наставља ЦлоБ.

250. ракетна бригада противваздухопловне одбране - 24. новембар - Ова бригада формирана је 1962. године.

98. авијацијска база - 28. новембар - Формиран је 98. ловачко-бомбардерски авијацијски пук, 1949. године, и он има најдужу традицију од свих јединица, које су ушле у састав садашње базе. Он је најстарија формирана јединица у некадашњем РВ и ПВО.

204. авијацијска база - 2. децембар - Формиран је 204. лап, 1949. године, који од свих јединица, које су ушле у састав садашње базе, има најдужу традицију, јер је настављач традиције Шестог ловачког пука, који се истакао у одбрани Београда 1941. године.

Центар за обуку Ваздухопловства и противваздухопловне одбране - 24. децембар - На основу Одлуке српског Војног министарства и Главног ђенералштаба, војвода Радомир Путник донео је Решење о формирању Ваздухопловне команде са седиштем у Нишу, 1912. године. Имајући у виду да је основна намена Центра обука и оспособљавање војника и старешина за потребе В и ПВО, Дан Центра обележава се исто када и Дан Ваздухопловства и противваздухопловне одбране.

ДАНИ ОРГАНИЗАЦИОНИХ ЦЕЛИНА И УСТАНОВА МО

Дан Војне болнице Ниш - 22. јануар - На предлог начелника санитета, министар војни доноси указ да почне са радом Војна болница за хиљаду болесника и рањеника у Нишу, 1878. године.

Дан Новинског центра „Одбрана“ - 24. јануар - Објављен је први број часописа "Ратник", 1879. године. Центар наставља ту традицију.

Дан Војногеографског института - 5. фебруар - Књаз Милан Обреновић донео је одлуку о формирању Генералштаба српске војске, који је у свом саставу имао три одељења, од којих је друго одељење било Географско, намењено за премер Србије за војне потребе, 1876. године.

Дан Војномедицинске академије - 2. март - На основу сагласности Совјета Кнежевине Србије, кнез Александар Карађорђевић донео је акт о оснивању болнице Централне војске, чиме су постављени темељи Главне војне болнице, претече данашње Војномедицинске академије, 1844. године.

Дан Војне академије - 18. март - Кнез Александар Карађорђевић одобрио је Пројекат устројавања Артиљеријске школе, која је оспособљавала официрски кадар свих родова тадашње Српске војске, 1850. године. Њеном реорганизацијом 1880. године образована је Војна академија са Нижом и Вишом школом.

Дан Војнообавештајне агенције - 6. мај - Ступила је на снагу Уредба о Главном ђенералштабу и ђенералштабној струци Краљевине СХС, којом је образовано Обавештајно одељење Главног ђенералштаба и први пут од настанка модерне војске на нашим просторима обавештајна функција издвојена у посебну организациону целину, 1920. године.



Дан Института за стратегијска истраживања - 10. мај - Одлуком министра одбране, преформирао је и преименовао Институт ратне вештине, а Војноисторијски институт ушао је у састав Института, као Одељење за војну историју, 2006. године.

Дан Центра војномедицинских установа Београд - 9. јун - Формиран је ЦВМУ Београд, 1922. године.

Дан Ваздухопловног завода „Мома Станојловић“ - 1. јул - Наредбом Штаба Врховне команде, бр. 13186, формирана је Аеропланска радионица на аеродрому Микра крај Солуна, 1916. године. Ова радионица је у току свог постојања мењала локације, а од 1. јануара 1973. лоцирана је у Батајници. Наредбом ССНО, пов. бр. 20-18 од 13. децембра 1976, добија име Ваздухопловни завод "Мома Станојловић".

Дан Војног музеја - 22. август - Указом кнеза Милана Обреновића основан је Војни музеј, 1878. године.

Дан Техничког ремонтног завода Крагујевац - 26. септембар - Основана је војна радионица, као специјализована војна установа техничке службе, 1950. године. Наредбом за формирање прописана је и унутрашња организација радионице.

Дан Уметничког ансамбла Војске Србије „Станислав Бинички“ - 26. септембар - Наређењем министра војног Краљевине Србије, у Београду је формирана војна музика под називом „Београдски војни оркестар“, 1899. године. Уметнички ансамбл наставља традиције тог оркестра.

Дан Техничког ремонтног завода Чачак - 30. септембар - Решењем Државног савета Краљевине СХС, уступљено је неповратно имање Општине Чачак Министарству Војске и Морнарици, ради подизања Инжињеријско-техничког завода, 1925. године.

Дан Војнотехничког института - 3. новембар - Министарство народне одбране ФНРЈ покренуло је формирање Војнотехничког института.

Дан Централног дома Војске Србије - 8. новембар - Формирана је Официрска читаоница са касином, 1881. године, са циљем да официри београдског гарнизона имају прилику и могућности да прате савремени развој војне литературе, стручне расправе о књижевности, као и да се јавним удруживањем узајамно обавештавају о разним војним питањима. Касније је ова читаоница прерасла у Официрски дом.

Дан Војномедицинског центра Нови Сад - 11. новембар - Постављен је управник Сталне војне болнице Потиске дивизијске области и установа. Болница у Петроварадину почела је да ради 1919. године.

Дан Војнобезбедносне агенције - 12. новембар - Донет је *Војни закон*, који је први правни акт у коме се на целовит начин дефинишу питања безбедносне и контраобавештајне заштите војске Кнежевине Србије, 1839. године. Овим законом детаљно су разрађени облици угрожавања безбедности војске, предвиђена су дела и санкције због издаје, бекства, побуне и других облика појединачног или колективног деловања. Такође, обрађени су блуд и насиље, а посебно су разрађена дела шпијунске, али и дела против устава и "слободе народа".

Дан Војнофилмског центра „Застава филм“ - 14. новембар - Заменик начелника Политичке управе саопштио је да је формирана нова организацијска јединица, Одељење за филмове Југословенске армије. На основу сећања првог начелника тог одељења, мајора Маријана Маринца, 1948. године.

КАЛЕНДАР ДРЖАВНИХ И ВОЈНИ

ЈАНУАР

ДРЖАВНИ ПРАЗНИЦИ

Нова година - 1. и 2. јануар
Божић - 7. јануар
Свети Сава - Дан духовности - 27. јануар

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан Војне болнице Ниш - 22. јануар
Дан Новинског центра „Одбрана“ - 24. јануар
Дан Четврте бригаде Копнене војске - 31. јануар

ФЕБРУАР

ДРЖАВНИ ПРАЗНИЦИ

Сретење - Дан државности Републике Србије
- 15. фебруар

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан геодетске службе - 5. фебруар
Дан Војногеографског института - 5. фебруар
Дан Војске Србије - 15. фебруар
Дан информатичке службе - 21. фебруар

МАРТ

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан Војномедицинске академије - 2. март
Дан Војне академије - 18. март
Дан Техничког опитног центра - 22. март

АПРИЛ

ДРЖАВНИ ПРАЗНИЦИ

Васкршњи празници - од 25. до 28. априла

МАЈ

ДРЖАВНИ ПРАЗНИЦИ

Празник рада - 1. и 2. мај
Дан победе - 9. мај

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан Центра за обуку логистике - 4. мај
Дан обавештајне службе - 6. мај
Дан Војнообавештајне агенције - 6. мај
Дан Гарде - 6. мај
Дан правне службе - 10. мај
Дан Института за стратегијска истраживања - 10. мај

ЈУН

ДРЖАВНИ ПРАЗНИЦИ

Видовдан - спомен на Косовску битку - 28. јун

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан Центра војномедицинских установа
Београд - 9. јун
Дан службе ваздушног осматрања и јављања - 18. јун
Дан 126. центра ваздушног осматрања,
јављања и навођења - 18. јун

ЈУЛ

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан Ваздухопловног завода
„Мома Станојловић“ - 1. јул
Дан Друге бригаде Копнене војске - 12. јул
Дан санитетске службе - 30. јул

ИХ ПРАЗНИКА 2008

АВГУСТ

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан авијације - 2. август
Дан речних јединица - 6. август
Дан Речне флотиле - 6. август
Дан Војног музеја - 22. август

СЕПТЕМБАР

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан кадровске службе - 1. септембар
Дан артиљерије - 14. септембар
Дан безбедносне службе - 14. септембар
Дан интендантске службе - 14. септембар
Дан војне полиције - 14. септембар
Дан Мешовите артиљеријске бригаде - 14. септембар
Дан техничке службе - 15. септембар
Дан саобраћајне службе - 15. септембар
Дан службе телекомуникације - 20. септембар
Дан Бригаде везе - 20. септембар
Дан Техничког ремонтног завода Крагујевац - 26. септембар
Дан Уметничког ансамбла Војске Србије „Станислав Бинички” - 26. септембар
Дан атомско-биолошко-хемијске службе - 28. септембар
Дан Специјалне бригаде - 29. септембар
Дан артиљеријско-ракетних јединица за противваздухопловна дејства - 30. септембар
Дан Техничког ремонтног завода Чачак - 30. септембар

ОКТОБАР

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан Треће бригаде Копнене војске - 7. октобар
Дан Седмог центра за обуку - 7. октобар
Дан Четвртог центра за обуку Ваљево - 15. октобар
Дан Петог центра за обуку - 19. октобар
Дан Шестог центра за обуку - 19. октобар
Дан оклопних јединица - 31. октобар

НОВЕМБАР

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан ветеринарске службе - 1. новембар
Дан метеоролошке и навигацијске службе - 1. новембар
Дан Трећег центра за обуку - 1. новембар
Дан Војнотехничког института - 3. новембар
Дан инжињерије - 6. новембар
Дан финансијске службе - 8. новембар
Дан грађевинске службе - 8. новембар
Дан Централног дома Војске Србије - 8. новембар
Дан Прве бригаде Копнене војске - 9. новембар
Дан Другог центра за обуку - 9. новембар
Дан јединица за електронска дејства - 11. новембар
Дан 224. центра за електронска дејства - 11. новембар
Дан Војномедицинског центра Нови Сад - 11. новембар
Дан Војнобезбедносне агенције - 12. новембар
Дан Првог центра за обуку - 13. новембар
Дан Војнофилмског центра „Застава филм” - 14. новембар
Дан Копнене војске - 16. новембар
Дан пешадије - 16. новембар
Дан Центра за обуку Копнене војске - 16. новембар
Дан Централне логистичке базе - 16. новембар
Дан 250. ракетне бригаде противваздухопловне одбране - 24. новембар
Дан 98. авијацијске базе - 28. новембар

ДЕЦЕМБАР

ВОЈНИ ПРАЗНИЦИ

Дан 204. авијацијске базе - 2. децембар
Дан Ваздухопловства и противваздухопловне одбране - 24. децембар
Дан Центра за обуку Ваздухопловства и противваздухопловне одбране - 24. децембар

ЗНАЧАЈНИ ИСТОРИЈСКИ

ПРВИ СРПСКИ УСТАНАК **- 15. ФЕБРУАР 1804. ГОДИНЕ**

Први српски устанак везује се за почетак обнове српске државности после вишевековног ропства. На збору старешина у Орашцу, 14. фебруара 1804, за вођу устанка изабран је Ђорђе Петровић, чиме је устанак добио организовани карактер.

У наредних неколико година устаничка војска, под вођством Карађорђа, у чувеним биткама код Иванковца, Делиграда, Мишара, у Београду, на Суводолу и другим местима, разбила је турске снаге и ослободила готово целу територију тадашњег Београдског пашалука. Тиме су Срби отпочели ослободилачку борбу против турске власти и процес стварања своје нововековне државе. Сви каснији успеси постигнути између 1815. и 1833. године имају своје извориште у Првом устанку, који је развио борбене и организаторске способности српског народа.

ДАН СЕЋАЊА НА БОМБАРДОВАЊЕ НАТОА **- 24. МАРТ 1999. ГОДИНЕ**

Одлуком Владе Савезне Републике Југославије од 15. марта 2001, 24. март проглашен је за Дан сећања на убијене и настрадале у бомбардовању НАТОа. Тог дана 1999. године НАТО је почео бомбардовање Савезне Републике Југославије.

ШЕСТОАПРИЛСКО БОМБАРДОВАЊЕ **(ПОЧЕТАК ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА)** **- 6. АПРИЛ 1941. ГОДИНЕ**

На подручју Краљевине Југославије Други светски рат отпочео је бомбардовањем Београда, 6. априла 1941. године. Такозвани априлски рат потрајао је свега неколико дана, да би, средином истог месеца, поражена од далеко надмоћнијег непријатеља, краљевска војска положила оружје. Током тог периода, а пре свега за време масовних бомбардовања градова, страдало је много људи, а било је и великих материјалних разарања. Тада је уништено здање Народне библиотеке Србије на Косанчићевом венцу (једине националне библиотеке, која је страдала у Другом светском рату).

ПРОБОЈ СРЕМСКОГ ФРОНТА **- 12. АПРИЛ 1945. ГОДИНЕ**

Сремски фронт је трајао 175 дана - од 21. октобра 1944. до 12. априла 1945. На равницама Срема вођена је најдужа и најтежа битка у Југославији, у којој је учествовало више од 250.000 војника, са обе стране. У тим борбама погинуло је око 14.000 бораца Југословенске армије. Фронт је коначно пробијен 12. априла 1945. и за два дана јединице Југословенске армије избиле су на линију Винковци-Вуковар, а затим наставиле дејство кроз Славонију ка западним границама бивше Југославије.

ИСКРЦАВАЊЕ НА КРФ **- 18. АПРИЛ 1916. ГОДИНЕ**

После неуспелог покушаја да се српска војска повуче долином Вардара, због продора бугарске армије, пресецања комуникација и изостанка планираног продора савезника из Солуна у сусрет српској војсци, Врховна команда је 24. новембра 1915. одлучила да се трупе повуку преко Црне Горе и Албаније на Јадранско приморје. После више од месец дана тешких маршева по најтежем времену и беспућу, српска војска прикупила се код Скадра, Драча и Валоне, одакле се повукла на Крф на коме је до априла пристигло 151.828 војника, у Бизерту око 13.000, а на Корзику и у Француску око 5.000 војника. Начелник Врховне команде генерал Петар Бојовић на Крф је стигао међу последњим ешалонима 6. фебруара 1916. године.

ДАН СЕЋАЊА НА ЖРТВЕ ГЕНОЦИДА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ **- 22. АПРИЛ 1945. ГОДИНЕ**

Овај датум обележава се у знак сећања на пробој логораша Концентрационог логора "Јасеновац", а одређен је као такав чланом 2. Закона о оснивању Музеја жртава геноцида („Службени гласник Републике Србије”, бр. 49/92).

ДОГАЂАЈИ

ДРУГИ СРПСКИ УСТАНАК **- 23. АПРИЛ 1815. ГОДИНЕ**

У Такову, 23. априла 1815, Милош Обреновић је на скупу старешина објавио почетак новог устанка за ослобођење Србије од турске власти. После двомесечних борби Турци су се задржали само у Београду и у неколико утврђених градова.

Вештим дипломатским преговорима Милош Обреновић је до краја 1815. године закључио усмени мир са Марашли Алипашом и признат је за врховног српског кнеза. Он је пуних петнаест година, мирним путем, постепено изграђивао аутономни положај Србије у оквиру Турског царства и своју власт у Србији.

Хатишерифом од 1830. године Србији је призната аутономија.

ДАН ПОБЕДЕ **- 9. МАЈ 1945. ГОДИНЕ**

Тог дана коначно је капитулирала фашистичка Немачка и тиме је у Европи завршен Други светски рат, осим у западним деловима бивше Југославије. Југословенске трупе наставиће борбу све до 15. маја, када су капитулирале преостале групације немачко-ушастких снага у подручју Карванки.

БОЈ НА ЧЕГРУ **- 31. МАЈ 1809. ГОДИНЕ**

Бој на Чегру представљао је један од последњих покушаја Карађорђевих устаника да зауставе продор турских снага са југа. У знаменитој бици, у којој је српске снаге предводио војвода Стеван Синђелић, устаници су претрпели свој највећи пораз од 1804. године, а Турци су након остварене победе од неколико стотина одсечених глава својих противника у оближњем Нишу подигли Теле-кулу.

ВИДОВДАН **- 28. ЈУН 1389. ГОДИНЕ**

У свести је српског народа као симбол слободе, отпора туђину, неговања патриотизма, националног бића, витештва и херојства. Тај дан је прекретница у даљем животу Срба после периода успона под владарима из династије Немањић. У вековној

борби за слободу, Видовдан, односно Косовска битка, помиње се у многим државним прогласима, декларацијама и порукама.

БОЈ НА МИШАРУ **- 13. АВГУСТ 1806. ГОДИНЕ**

На Мишару су 13. августа 1806. године устаници (7.000 пешака и 2.000 коњаника) под командом Карађорђа сачекали и поразили турске снаге из Босне (око 40.000 војника), под командом Сулејман-паше Скопљака. Турци су претрпели велике губитке и у паници се повукли. Победа на Мишару имала је поред војничког и велики политички и морални значај. Турска је присињена да попусти. Српском делегату Петру Ичку обећан је мир (Ичков мир).

БОЈ НА ИВАНКОВЦУ **- 18. АВГУСТ 1805. ГОДИНЕ**

На Иванковцу, 18. августа 1805, турска пешадија и коњица напале су устаничке снаге, под командом Миленка Стојковића и Петра Добрњца. У боју, који је трајао цео дан, обе стране претрпеле су огромне губитке. Ноћу 18/19. августа на бојиште је стигао Карађорђе с појачањем и присилио Турке на повлачење ка Параћину. Био је то први сукоб српских устаника са царским трупама и прва велика победа устаника.

БИТКА НА ЦЕРУ - **24. АВГУСТ 1914. ГОДИНЕ**

Од 12. до 24. августа 1914, српска војска водила је борбе и поразила аустроугарску војску у Мачви, на Церу и прогнала је преко Дрине. На Церу је постигнута прва значајна победа савезничке војске против Централних сила у Првом светском рату. Ова победа ојачала је у српској војсци и у народу веру у сопствене снаге.

ОСНИВАЊЕ ПРАВИТЕЉСТВУЈУЩЕГ **СОВЈЕТА СРПСКОГ** **- 27. АВГУСТ 1805. ГОДИНЕ**

Правитељствујући совјет српски, као први орган извршне власти у Карађорђевој Србији и претеча савремене Владе Републике Србије, основан је 27. августа 1805. у кући кнеза Симе Марковића у селу Велики Борак (општина Барајево).



БОЈ НА ДЕЛИГРАДУ **- 4. СЕПТЕМБАР 1806. ГОДИНЕ**

Делиград, место на десној обали Јужне Мораве зу Алексинца, ушао је у историју по чувеној одбрани утврђених редута. Устаници су утврдили систем шанчева од неколико километара - положаја који су затварали правац Ниш-Београд. Ови положаји били су поседнути српским устаницима јачине неколико хиљада људи. Средином 1806. године, Турска је концентричним нападом од Ниша и из Босне кренула у велику офанзиву против устаничке војске, ка Београду. Под командом Ибрахим-паше, око 6.000 Турака, 16. јуна 1806, избило је пред бедеме делиградских положаја, које су бранили устаници, под командом Петра Добрњца, јачине око 5.000 људи. Борбе су вођене неколико недеља. Посада се херојски бранила. Пошто је победио Турке код Мишара, Карађорђе је брзо пребацио снаге на фронт код Делиграда, упутио одред војске, под командом Станоја Главаша, у позадину и 4. септембра разбио турске снаге, одбацивши их ка Нишу.

ПРОБОЈ СОЛУНСКОГ ФРОНТА **- 15. СЕПТЕМБАР 1918. ГОДИНЕ**

На фронту снага Антанте (Солунски фронт) српска војска пробила је најтежи део фронта на Кајмакчалану. Од 15. до 29. септембра 1918, српска војска избила је у долину Вардара, заузела Прилеп и Скопље. Овим је Бугарска присиљена на капитулацију, коју је потписала 30. септембра. Затим је Прва армија наставила гоњење аустријских и немачких снага долином Мораве, а Друга армија долином Ибра и победоносно су напредовале ка Београду.

БИТКА НА ГОРНИЧЕВУ **- 15. СЕПТЕМБАР 1916. ГОДИНЕ**

Битка на Горничеву (12-16. септембра 1916) обухвата дејства Прве и Треће армије против Бугара. У току петодневних борби српска војска је пробила фронт бугарских снага код Горничева и натерала их на повлачење ка Битољу. Због спорости дејства француских снага, Бугари су стабилизовали фронт у висини Старковог гроба северно од Флорине. Српска војска је победила и побољшала своје положаје. Погинуло је око седам хиљада српских војника.

ОДБРАНА БЕОГРАДА **- 7. ОКТОБАР 1915. ГОДИНЕ**

Октобра 1915. године, нападајући главним снагама преко Саве и Дунава, ка долини Велике Мораве, а помоћним

Дрине и из Бугарске, армије Централних сила имале су задатак да окруже и униште српску војску. Београд су нападали делови немачке и аустроугарске армије веома јаким снагама, уз снажну подршку артиљерије са копна и река. Трупe одбране Београда пружале су жесток отпор, посебно на положајима које су браниле јединице мајора Драгутина Гавриловића, који је својом познатом заповешћу позвао војнике да не жале животе у одбрани Београда и повео их на јуриш против непријатеља.

КУМАНОВСКА БИТКА **- ОД 10. ДО 11. ОКТОБРА 1912. ГОДИНЕ**

Најзначајнија битка Првог балканског рата одиграла се у кумановској долини између 10. и 11. октобра 1912. године. Српска војска победила је тада надмоћније турске трупе и после више од пет векова донела слободу старим средњовековним српским областима.


МАСОВНА СТРЕЉАЊА **У КРАЉЕВУ**

- ОД 15. ДО 20. ОКТОБРА 1941. ГОДИНЕ

Након заједничког напада партизанских и четничких снага на Краљево и осетних губитака које су немачке трупе том приликом претрпеле, окупационе власти наредиле су масовна стрељања која су обављена између 15. и 20. октобра 1941. године. Том приликом убијено је неколико хиљада недужних грађана Краљева и околине. Тај догађај представља један од првих масакара који се током Другог светског рата одиграо на подручју Србије. Комеморације се одржавају сваког 14. октобра у спомен-комплексу у Краљеву.

ОСЛОБАЂАЊЕ БЕОГРАДА У **ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ** **- 20. ОКТОБРА 1944. ГОДИНЕ**

Ослобођење Београда и већег дела Србије, 20. октобра 1944, има вишеструки значај за даљи ток рата све до коначне победе. Успостављен је контакт са деловима Црвене армије чије су јединице учествовале при
источне Србије, дефинише границе слободне територије а тиме и коначно попуње



ослободилачких јединица људством, материјалним потребама. Такође, створени су услови за организовање производње у опустелој и разореној земљи. У борбама за ослобођење Београда и околине погинуло је око 3.000 бораца НОВЈ, 4.000 је рањено, а погинуло је и 960 војника Црвене армије.

МАСОВНА СТРЕЉАЊА У КРАГУЈЕВЦУ

У знак одмазде због ликвидације и рањавања неколицине немачких војника, окупационе власти у Крагујевцу извршиле су масован злочин против локалног становништва, наредивши стрељања грађана Крагујевца. Том приликом, поред неколико хиљада одраслих особа, убијен је и већи број ђака и професора знамените крагујевачке гимназије.

ОСЛОБОЂЕЊЕ БЕОГРАДА У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

- 1. НОВЕМБАР 1918. ГОДИНЕ

Значајан датум у националној историји новог века је дан ослобођења Београда људством Прве армије под командом војводе Петра Бојовића и избијањем њених јединица на Дунав и Саву, прелазак ових река и продор према западним границама бивших југословенских земаља, који је значио и коначан распад Аустроугарске монархије и ослобођење не само Србије, већ и подручја на којима су живели Срби северно и западно од Дунава, Саве и Дрине.

ДАН ПРИМИРЈА У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

- 11. НОВЕМБАР 1918. ГОДИНЕ

Тог дана потписано је примирје, којим су након четири године окончана ратна дејства у Првом светском рату. Оружје је коначно утихнуло, а зарађене стране припремале су се за учешће на мировној конференцији, која је одржана у Паризу. Србија је у овом рату изгубила велики проценат своје популације и доживела тешка материјална разарања од чега се опорављала у наредним деценијама.

БОРБЕ НА КАДИЊАЧИ

- 29. НОВЕМБАР 1941. ГОДИНЕ

У покушају да зауставе продор немачких трупа на слободну територију, борци Радничког батаљона пружили су, 29. новембра 1941, јуначки отпор много надмоћнијем непријатељу. Штитећи повлачење главнине устаничких снага и дела становништва, жртвујући своје животе, они су омогућили спасавање великог броја људи, рањеника и наставак борби за ослобођење земље.

БИТКА НА КОЛУБАРИ

- 15. ДЕЦЕМБАР 1914. ГОДИНЕ

Колубарска битка трајала је од 16. новембра до 15. децембра 1914. године. Ова битка има две фазе: дефанзивну и офанзивну. У првој фази српска војска је била принуђена на повлачење иза Колубаре и Љига, а затим, крајем новембра на линију ка Варовници, Космају и Руднику. Одвојивши се од непријатеља за свега три дана, српска војска се одморила и донекле попунила.

На предлог генерала Мишића, команданта Прве армије, донета је одлука о противофанзиви. До 5. децембра сломљен је непријатељев отпор на Сувобору, дуж линије фронта, а предузето је гоњење Шесте аустријске армије, која је до 12. децембра одбачена преко Саве у Срем. У исто време српске трупе разбиле су и Пету непријатељску армију и одбацили је преко Саве, тако да 15. децембра, осим заробљених, на тлу Србије није било непријатељских војника. Ова битка представља јединствен пример у историји ратова, јер се војска, којој је предвиђан скори слом, за кратко време реорганизовала и извела противофанзиву и поразила непријатеља, чиме је порастао углед Србије и њене војске.

ГОДИШЊИЦЕ СМРТИ ЗНАЧАЈНИХ ЛИЧНОСТИ ВОЈСКОВОЂА И ВЛАДАРА

Кнез Михаило Обреновић - 11. јун 1868.

Вожд Ђорђе Петровић Карађорђе - 26. јул 1817.

Краљ Петар Први - 16. август 1921.

Кнез Милош Обреновић - 27. септембар 1860.

Краљ Александар Први - 9. октобар 1934.

Војвода Петар Бојовић - 19. јануар 1945.

(годишњица се обележава 20. јануара)

Војвода Живојин Мишић - 20. јануар 1921.

Војвода Степа Степановић - 27. април 1929.

Војвода Радомир Путник - 17. мај 1917.

Мајор Милан Тепић - 29. септембар 1991.

КАЛЕНДАР ЗНАЧАЈНИХ ИСТОРИЈСКИХ ДОГАЂАЈА

ЈАНУАР

- Годишњица смрти војводе
- Петра Бојовића - 20. јануар
- Годишњица смрти војводе
Живојина Мишића- 20. јануар

ФЕБРУАР

- Први српски устанак - 15. фебруар

МАРТ

- Дан сећања на бомбардовање НАТОа - 24. март

АПРИЛ

- Шестоаприлско бомбардовање (почетак Другог светског рата) - 6. април
- Пробој Сремског фронта - 12. април
- Искрцавање на Крфу - 18. април
- Дан сећања на жртве геноцида у Другом светском рату - 22. април
- Други српски устанак - 23. април
- Годишњица смрти војводе
Степе Степановића - 27. април

МАЈ

- Годишњица смрти војводе
Радомира Путника - 17. мај
- Бој на Чергу - 31. мај

ЈУН

- Годишњица смрти кнеза
Михаила Обреновића - 11. јун

ЈУЛ

- Годишњица смрти војводе Ђорђа Петровића
Карађорђа - 26. јул

АВГУСТ

- Бој на Мишару - 13. август
- Годишњица смрти краља
Петра Првог - 16. август
- Бој на Иванковцу - 18. август
- Битка на Церу - 24. август
- Оснивање Правитељствујушчег
совјета српског - 27. август

СЕПТЕМБАР

- Бој на Делиграду - 4. септембар
- Пробој Солунског фронта - 15. септембар
- Битка на Горничеву - 15. септембар
- Годишњица смрти кнеза Милоша
Обреновића - 27. септембар
- Годишњица смрти мајора
Милана Тепића - 29. септембар

ОКТОБАР

- Одбрана Београда - 7. октобар
- Годишњица смрти краља Александра
Првог - 9. октобар
- Кумановска битка - од 10. до 11. октобра
- Масовна стрељања у Краљеву
- од 15. до 20. октобра
- Ослобађање Београда уДругом
светском рату - 20. октобар
- Масовна стрељања у Крагујевцу - 21. октобар

НОВЕМБАР

- Ослобођење Београда у
Првом светском рату - 1. новембар
- Дан примирја у Првом
светском рату - 11. новембар
- Борбе на Кадињачи - 29. новембар

ДЕЦЕМБАР

- Битка на Колубари - 15. децембар

ПРИЛОГ ЈЕ ПРИПРЕМЉЕН У САРАДЊИ СА УПРАВОМ ЗА ЉУДСКЕ
РЕСУРСЕ ГЕНЕРАЛШТАБА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ (Ј-1)